OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Opetushallituksen lausunto

Asia: HE 115/2026 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi taiteen perusopetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Varhaisiän taiteen perusopetuksesta ja siihen myönnettävästä valtionrahoituksesta.

Sivistysvaliokunta 5.11.2026

Petri Lehikoinen
Yksikön päällikkö, Opetusneuvos
Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö

Taiteen perusopetuksen nykytila

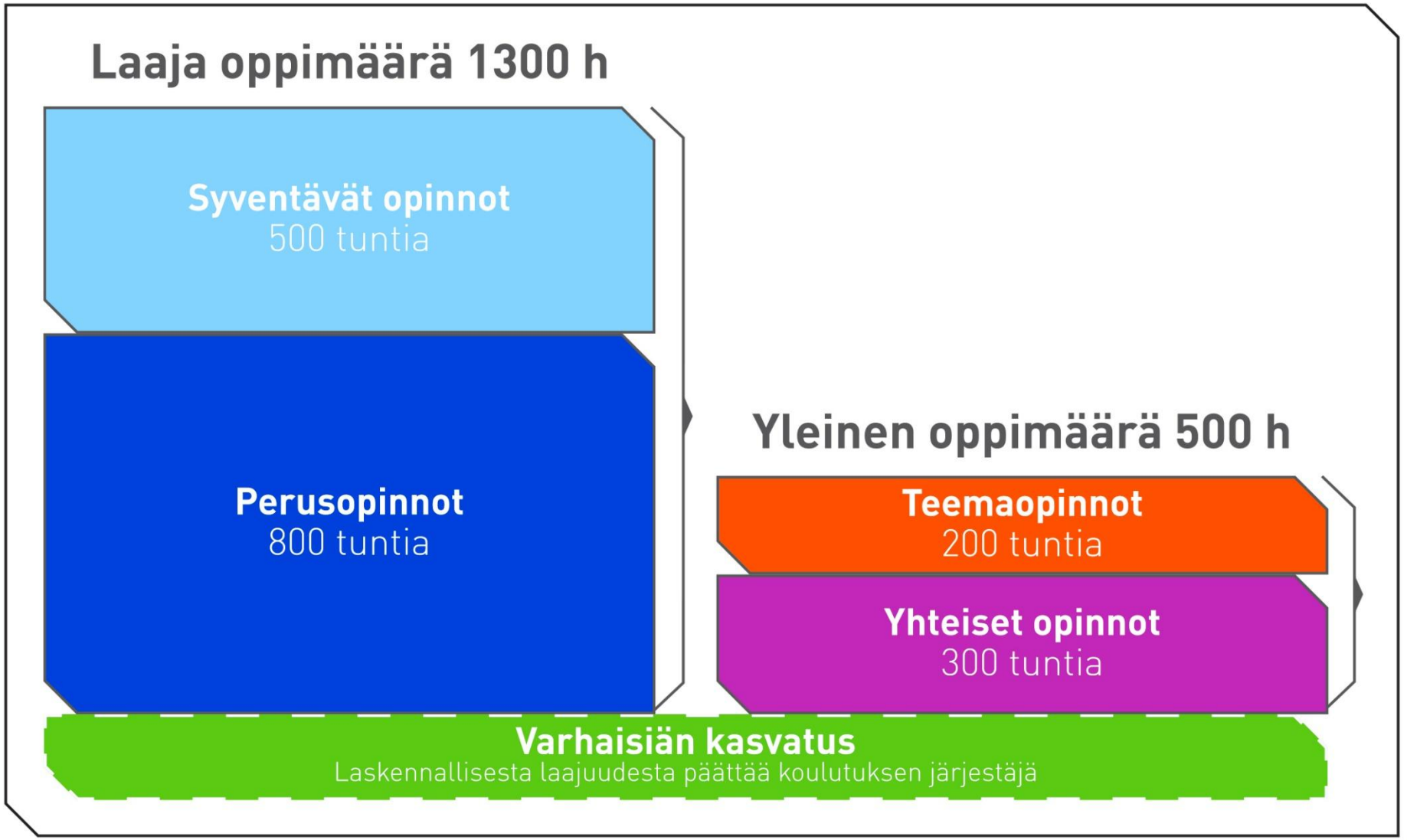
Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmä

- Laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- Koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2017 (laaja ja yleinen oppimäärä)

- *”Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus päättää myös oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §).”*
- *Laajan oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan perusopinnoista ja syventävistä opinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta.*
- ***Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään opetussuunnitelmassa.***

Nykytilanne

TOPS2028-perustetyön lähtökohdat
HE 115/2026 vp

1 §

Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Taiteen perusopetus on **tavoitteellisesti etenevää** ja oppilaan taitotason huomioivaa eri taiteenalojen koulutusta, jonka tavoitteena on tukea oppilaan kasvua lapsuudesta lähtien, elinikäistä oppimista ja taidesuhteen ja taitojen muodostumista sekä edistää mahdollisuuksia hakeutua eri taiteenalojen jatko-opintoihin. Opetuksen tavoitteena on lisäksi edistää luovaa osaamista, kulttuurista osallisuutta, kestävää elämäntapaa sekä yksilön hyvinvointia.

TOPS2028-perustetyön lähtökohdat
HE 115/2026 vp

3 §

Opetussuunnitelma sekä oppimäärän mitoitus ja laajuus

Opetushallitus määrää taiteen perusopetuksen oppimäärälle opetussuunnitelman perusteet. Opetussuunnitelman perusteissa määrätään taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä taiteenaloittain.

Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä kullekin taiteenalalle opetussuunnitelma, joka on laadittu 1 momentissa tarkoitettujen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen oppimäärän mitoituksen peruste on opintopiste. Mitoituksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Taiteen perusopetuksen oppimäärän laajuus on 50 opintopistettä.

Säännöskohtaisia perusteluja
HE 115/2026 vp

Pykälän 2 momentin perusteluja

- *Pykälän 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä kullekin taiteenalalle opetussuunnitelma, joka on laadittu 1 momentissa tarkoitettujen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Koulutuksen järjestäjä vastaisi siten siitä, että oppilaitoksessa noudatettava taiteenalakohtainen opetussuunnitelma perustuisi Opetushallituksen määräämiin valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteisiin.*

Pykälän 4 momentin perusteluja

- *Kun oppilas olisi suorittanut oppimäärän laajuuden mukaiset **50 opintopistettä, olisi hän oikeutettu saamaan päättötodistuksen**. Oppilas voisi kuitenkin **halutessaan, ja koulutuksen järjestäjän niin mahdollistaessa**, suorittaa taiteen perusopetuksen oppimäärän myös **laajempana kuin 50 opintopisteen kokonaisuutena. Tämän 50 opintopisteen jälkeen** mahdollisesti suoritettavan, syventävän osuuden toteuttamista tukisi myös Opetushallituksen määräämät opetussuunnitelman perusteet.*

Opetushallituksen alustava suunnitelma yhden oppimäärän rakenteeksi HE 115/2026 vp

HE:n mukaisesti yksi 50 opintopisteen oppimäärä. Opintojen laajuudesta säädettäisiin opintopisteinä. Opetusta annettaisiin 16 opetustuntia yhtä opintopistettä kohden.

Oppimäärän laajuus 50 opintopistettä (800 oppilaalle annettua opetustuntia)

- Opintoihin kuuluisi lisäksi oppimäärän tavoitteiden ja sisällön kannalta tarpeellinen ja oppilaan kannalta kohtuullinen määrä omatoimista työskentelyä.

Alkuvaiheen opinnot 6 op (96 oppilaalle annettua opetustuntia)

- Mahdollistaisi ennen kouluikää aloitettavien opintojen sisällyttämisen oppimäärään, mutta ei kaikkien taiteenalojen osalta nykyisessä laajuudessa
- Alkuvaiheen opintojen tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä on suunniteltu siten, että ne soveltuisivat eri ikäisille taiteen perusopetuksen oppilaille
- Lapsille ja nuorille tarjottavassa taiteen perusopetuksessa oppimäärän opinnot olisi mahdollista aloittaa ennen kouluikää, kun oppilaalla on riittävät valmiudet alkuvaiheen opintoihin.

Perusopinnot 24 op (384 oppilaalle annettua opetustuntia)

Syventävät opinnot 20 op (320 oppilaalle annettua opetustuntia)

Opetushallituksen alustava suunnitelma yhden oppimäärän rakenteeksi HE 115/2026 vp

Mahdolliset oppimäärää laajentavat opinnot

- HE:n mukaisesti 50 opintopisteen laajuisten oppimäärän opintojen lisäksi paikallisessa opetussuunnitelmassa olisi mahdollista tarjota **oppimäärää laajentavia opintoja**.
- Näitä **oppimäärää laajentavia opintoja voitaisiin rahoittaa oppilaalle oppimäärän puitteissa annettuun opetustuntimäärään enintään 700 opetustuntia ministeriön järjestämisluvalla annettavassa taiteen perusopetuksessa**.
- HE:n mukaisesti tarkoituksena olisi, että mahdollisia oppimäärää laajentavia opintoja suoritettaisiin sen jälkeen, kun oppilas on suorittanut 50 opintopisteen laajuiset oppimäärän opinnot.
- Lainaus säännöskohtaisesta perustelusta*: ”Tämän 50 opintopisteen jälkeen mahdollisesti suoritettavan, syventävän osuuden toteuttamista tukisi myös Opetushallituksen määräämät opetussuunnitelman perusteet.”*

Opetushallituksen alustava suunnitelma yhden oppimäärän rakenteeksi HE 115/2026 vp

Varhaiskasvatus osana hallituksen esityksen mukaista taiteen perusopetusta

- Opetushallituksen hallituksen esityksen pykäliin ja säännöskohtaisiin perusteluihin pohjautuva käsitys on, että varhaisiän taidekasvatus ei kuuluisi laajasti määriteltynä (0– 6 v.) taiteen perusopetuksen 50 opintopisteen oppimäärään, mahdolliseen oppimäärän syventävään osuuteen ja valtionosuusrahoituksen piiriin.
- Koulutuksen järjestäjät voisivat kuitenkin jatkossakin järjestää myös muuta taidekasvatusta ennen taiteen perusopetuksen oppimäärään sisältyviä tavoitteellisesti eteneviä opintoja.

Hallituksen esityksen säännöskohtaiset perustelut 2 §

- *”Taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa voidaan järjestää myös muuta taiteen ja kulttuurin opetusta sekä muuta taide- ja kulttuuritoimintaa, mutta tämä toiminta ei ole taiteen perusopetusta eikä se siten kuulu taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin. Kyse voi olla tällöin esimerkiksi oppilaitoksissa annettavasta taidekasvatuksesta, jota annetaan ennen taiteen perusopetuksen oppimäärään sisältyviä, tavoitteellisesti eteneviä opintoja.”*

Varhaisiän taiteen perusopetuksesta ja siihen myönnettävästä valtionrahoituksesta

Opetushallitus esittää tarkasteltavaksi ja harkittavaksi mahdollisen ennen taiteen perusopetuksen 50 opintopisteen laajuisen oppimäärän opintojen aloittamista järjestetyn varhaiskasvatuksen huomioimista lakiesityksessä ja sen perusteluissa seuraavasti:

- Varhaisissa ikä- ja kehitysvaiheissa oleville lapsille järjestetyn taidekasvatuksen merkitys taiteenalan oppimäärän tavoitteellisiin opintoihin valmentavana toimintana tuotaisiin lakiesityksen pykäläkohtaisissa perusteluissa esille (2 §, 3 §) tai sivistysvaliokunnan lausumassa.
- Selvitettäisiin edellytyksiä säätää mahdollisuudesta käyttää tietty osuus oppimäärää laajentaviin opintoihin (”syventävä osuus”) esitetystä enintään 700 opetustunnin valtionosuusrahoituksesta ennen oppimäärän opintojen aloittamista oppilaalle järjestetystä varhaiskasvatuksesta muodostuviin kustannuksiin (10 §).

Varhaisiän taiteen perusopetuksesta ja siihen myönnettävästä valtionrahoituksesta

- Opetushallitus voisi tällöin edellyttää taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa, että oppilaan mahdollinen osallistuminen (tuntimäärä) ennen taiteenalan oppimäärän opintoja järjestettyyn varhaisiän taidekasvatukseen tulisi sisällyttää lisätietona taiteen perusopetuksessa annettaviin todistuksiin.
- Opetushallitus voisi mahdollisesti myös määrätä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa, että koulutuksen järjestäjällä olisi halutessaan mahdollisuus päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa taiteenalan 50 opintopisteen laajuisen oppimäärän opintoihin valmentavan varhaisiän taidekasvatuksen tarjonnasta, vaikka kyseinen toiminta ei olisikaan rahoitettavissa taiteen perusopetuksen valtionosuusrahoituksella.